

Lærebog i Immaterialret
4. udgave, 1. oplag

© Mogens Koktvedgaard 1996

Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 1996
ISBN 87-574-5273-3

Forord

1. udgaven af denne fremstilling udkom i 1988, 2. udgaven i 1991 og 3. udgaven i 1994. I den nu foreliggende 4. udgave er teksten ført ajour indtil begyndelsen af december 1995.

Bag disse hyppige ajourføringer ligger det faktum, at retsudviklingen på immaterialrettens område har været ganske hastig i den forløbne tid. Dette skyldes dels den teknologiske udvikling, dels harmoniseringen på Unionsplan. I 1990 indtrådte Danmark i det europæiske patentsamarbejde. I 1991 vedtoges en helt ny EF-harmoniseret Varemærkelov, og i 1995 fik vi en gennemgribende reform af Ophavsretslovgivningen, baseret på en række vigtige EF-direktiver og på et langvarigt nordisk reformarbejde. Samtidig ophævedes Fotoloven. Retsområdet er dog ikke faldet til ro af den grund, og der må derfor fortsat påregnes ændringer og justeringer. Immaterialrettens betydning er stedse stigende, og der knytter sig derfor betydelige nationale og internationale interesser til et tidssvarende retsgrundlag.

M.K.

Indholdsfortegnelse

Forkortelser	17
--------------------	----

Kapitel I.

Immaterielrettens udvikling og grundstruktur

A. <i>Retsområdets afgrænsning og terminologi</i>	19
B. <i>Immaterielrettens udvikling</i>	21
1. Urtid, oldtid og middelalder	21
2. Nutidens teknologisamfund	24
C. <i>Immaterielrettens samfundsmæssige afbalancering</i>	28
1. Grundsynspunktet	28
2. Tidsmæssige begrænsninger og frie udnyttelser	29
3. Tvangslicens. Aftalelicens	30
D. <i>Rettighedsstrukturen</i>	31
E. <i>Det internationale samarbejde</i>	34
1. De globale konventioner m.v.	34
a. Bernerkonventionen og Universal Copyright Convention	36
b. Romkonventionen	38
c. Pariserkonventionen og PCT m.v.	38
2. Europæisk samarbejde	40
a. Den europæiske Patentkonvention m.v.	41
b. Harmoniseret varemærkeret	43
c. De ophavsretlige direktiver	43
d. Mønsterretsforslagene	44
e. De almene principper i Unionstraktaten	45
3. Nordisk samarbejde	47
F. <i>Immaterielrettens kilder</i>	48

Kapitel II.

Ophavsret

A. <i>Retsgrundlaget</i>	51
B. <i>Retserhvervelsen. Form- og beviskrav</i>	53
C. <i>Beskyttelsens objekt</i>	54

1. Afgrænsningen af de beskyttede værker efter deres art	54	c. Kreditorforfølgning	95
a. Lovens kapitel I: Litterære og kunstneriske værker.		1. Arbejdstageres ophavsret	97
De forskellige værskategorier. Undtagelserne:		a. De almindelige regler	97
Love og administrative forskrifter m.v.	55	b. Særreglen om edb-programmer	101
b. Lovens kapitel V:	59	c. De ophavsretlige organisationer Koda, NCB, Gramex, COPY-Dan m.fl.	103
(1) Udøvende kunstnere	59	1. <i>Beskyttelsens indhold</i>	105
(2) Lydoptagelser	61	1. Eneretsprincippet	105
(3) Billedoptagelser	62	a. Exemplarret, fremførelsesret, spredningsret og visningsret	105
(4) Radio- og fjernsynsudsendelser	63	b. Konsumptionsreglerne i OHL §§ 19 og 20: Videresalg, udlån og udleje m.v.	109
(5) Fotografiske billeder	63	c. Offentlig fremførelse og fornyet offentlig fremførelse. Fællesantenneanlæg, Kabel-TV og satellittransmissioner	116
(6) Kataloger, tabeller og lignende arbejder	63	2. Den ideelle ret	121
(7) Pressemeddelelser	64	a. Faderskabsretten: Navne- og kildeangivelsespligt	123
2. Bedømmelsen af de enkelte værker	65	b. Respektretten. Krænkelser af kulturelle interesser. Destruktion af værker	125
a. Originalitetskravet og læren om den subjektive nyhed	66	3. Beskyttelsen i h.t. kap. V	129
b. Kvalitetskrav o.lign. Sondringen mellem ren og anvendt kunst	68	a. Udøvende kunstnere	129
Kasuistik:		b. Lyd- og billedoptagelser	130
(1) Litterære værker	71	c. Radio- og TV-udsendelser	131
(2) Arkitektur	72	d. Fotografiske billeder	131
(3) Møbelkunst og anden brugskunst	72	e. Katalogbeskyttelsen	131
(4) Industridesign	75	f. Pressemeddelelser	132
(5) Både og biler	76	11. <i>Krænkelsspørgsmålet</i>	132
(6) Smykker, beklædning o.lign.	76	1. Udgangspunkt og problemstilling. Enerettens udstrækning	132
(7) Legetøj	77	2. Læren om den konkrete form contra idé- og motivbeskyttelse	134
(8) Kataloger m.v.	77	3. Nærmere om lighedsbedømmelsen	136
(9) Edb-programmer	78	a. Litterære værker	136
(10) Reklamer, varemærker m.v.	82	b. Billedkunst m.v.	136
(11) Fotografiske værker og billeder	84	c. Brugskunst, arkitektur m.v.	138
c. Kvantitetskrav. Titelbeskyttelse.	88	4. Bevisspørgsmål	139
D. <i>Beskyttelsens subjekt</i>	89	5. Særreglen om tekniske tegninger o.lign. beskrivende værker	140
1. Den originære retsindehaver		G. <i>Indskrænkninger</i>	141
Grundprincippet i § 1. Subjektproblemer i kap. V	89		
2. Flere ophavsmænd. Medvirken. Samejet i § 6. Fællesværker. Teknisk medhjælp	90		
3. Rettens overførlighed	92		
a. Overdragelse af værker og eksemplarer. Bestilte værker. Specialitetsgrundsætningen m.v.	92		
b. Arv og skifte	95		

1. De almindelige principper i OHL kap. II	141
2. De enkelte begrænsninger	146
a. Privat eksemplarfremsstilling	146
b. Citat	153
c. Informationsfrihed m.v.	156
d. Særlige benyttelser	157
e. Radio og TV	158
f. Arkivering	159
H. <i>Varighed</i>	160
1. Den ophavsretlige beskyttelsesperiode	160
2. Beskyttelsesperioderne i OHL kap. V	163
3. Overgangsbestemmelserne	164
4. Retsstillingen efter ophavsrettens udløb	166
Kapitel III.	
Patentret	
A. <i>Retsgrundlaget</i>	169
1. Patentloven og de internationale konventioner	169
2. Andre retskilder	171
B. <i>Retserhvervelsen</i>	173
1. Grundprincipperne	173
2. Patentansøgningens indhold og behandling	175
a. Dansk patentansøgning	176
b. International patentansøgning	180
c. Europæisk patentansøgning	181
3. Valget mellem de tre veje	184
4. Patentagenter. Teknologisk service.	186
5. Patentprofylaxe. Hemmelighedsbeskyttelse. Know-how	188
C. <i>Beskyttelsens objekt</i>	191
1. Patentlovens opfindelsesbegreb	191
a. Den tekniske emneverden	191
b. Opdagelser	193
c. Industriel udnyttelse	197
d. Reproducerbarhed m.v.	198
2. Lovbestemte undtagelser og særområder	200
a. Kemiske forbindelser	200
b. Lægemidler o.lign.	203
c. Næringsmidler	205
d. Planter, dyr og mikrobiologi	206

e. Forædlingsrettigheder	211
f. Sædelighed og offentlig orden	212
3. Nyhedskravet	213
a. Almindelige regler	213
b. Konventionsprioritet	217
1. Opfindelseshøjde	218
D. <i>Beskyttelsens subjekt</i>	221
1. Opfinderretten	221
2. Rettighedernes overførlighed	222
3. Arbejdstageres opfindelser	223
E. <i>Beskyttelsens indhold</i>	227
1. Enerettens almindelige udstrækning	227
2. Indirekte produktbeskyttelse	229
3. Middelbare patentindgreb	229
1. Konsumptionsprincippet	230
F. <i>Krænkelsspørgsmålet</i>	232
1. Patentbeskyttelsens omfang	232
2. Patentkravslæren. PTL § 39	235
3. Patentkravet i retspraxis. Helhedsbedømmelsen	237
1. Vejledende principper. Ækvivalenslæren m.v. Retspraxis i krænkelssager	239
G. <i>Indskrænkninger</i>	241
1. Ikke erhvervsmæssige handlinger. Erhvervsmæssig forskning m.v.	242
2. International samfærdsel	242
3. Forbenyttelsesret	243
1. Tvangslicens	244
H. <i>Varighed m.v.</i>	248
1. Den maximale gyldighedstid. Supplerende beskyttelsescertifikater	248
2. Årsafgiftssystemet	250
3. Ugyldighedskendelse	252

Kapitel IV.

Brugsmodeller

A. <i>Retsgrundlaget</i>	257
B. <i>Retserhvervelsen</i>	259
C. <i>Beskyttelsens objekt</i>	262

D. Beskyttelsens subjekt	264
E. Beskyttelsens indhold	264
F. Krænkelsesspørgsmålet	264
G. Indskrænkninger	265
H. Varighed m.v.	265

Kapitel V.

Mønsteret m.v.

A. Retsgrundlaget	267
1. Det nationale retsgrundlag. Retsudviklingen	267
2. Det internationale retsgrundlag	269
B. Retserhvervelsen	271
C. Beskyttelsens objekt	273
1. Den almindelige afgrænsning: Udseendet	273
2. Særlige begrænsninger	275
3. Nyhedskravet	276
4. Forskelskravet: Væsentlig adskillelse	278
D. Beskyttelsens subjekt	279
1. Frembringeren. Overdragelse af retten	279
2. Ansættelsesforhold	280
E. Beskyttelsens indhold	280
1. Eneretten og dens udstrækning	280
2. Samme eller lignende vareart	281
F. Krænkelsesspørgsmålet	282
G. Indskrænkninger	282
H. Varighed m.v.	283
I. Retsbeskyttelse af halvlederprodukters udformning	284

Kapitel VI.

Varemærkeret

A. Retsgrundlaget	287
1. Det nationale retsgrundlag. EU-harmoniseringen	287
2. International varemærkeret	288
a. Pariserkonventionen og Madridarrangementet	288
b. Forordningen om EF-varemærker	290
c. Fremmede varemærkers retsstilling i Danmark	293
3. Andre regler om beskyttelse af forretningskendetegn, herunder fællesmærker	294
B. Retserhvervelsen	296

1. Registrering eller brug?	296
2. Retserhvervelse ved registrering. Fremgangsmåden.	
Brugspligt	298
3. Retserhvervelse ved ibrugtagning	301
1. Tidsprioriteten. Prækusion m.v.	302
C. Beskyttelsens objekt	302
1. Varemærkernes symbolkarakter og funktion	302
2. De forskellige varemærketyper	304
3. Kravet om særpræg	307
1. Andre krav	309
D. Beskyttelsens subjekt	310
1. Fysiske og juridiske personer	310
2. Varemærkerettens overgang ved overdragelse, arv og kreditorforfølgning	311
3. Agentvaremærker	313
E. Beskyttelsens indhold	314
1. Den varemærkeretlige eneret	314
2. Varemærkeretlig konsumtion	316
a. Omsætning inden for EU/EØS	317
b. Forandrede varer	321
c. Handel ud over EØS-territoriet. Ægte-vare problemet	322
F. Krænkelsesspørgsmålet	325
1. Forvexlingskriteriets udvikling og almindelige indhold	325
2. Nærmere om mærke-lighedsbedømmelsen	330
3. Nærmere om varelighedsbedømmelsen	335
a. Hovedreglen	335
b. Formalregistrerede varemærker	336
c. Velkendte mærker	338
G. Indskrænkninger	339
(1) Eget navn m.v., (2) Artsangivelser, (3) Henvisningsbrug og (4) Sammenlignende reklame	340
II. Varighed og ophør i øvrigt	343
1. Den tidsbegrænsede ret. Registreringens fornyelse	343
2. Ophævelse af registreringen ved oprindelige mangler	344
3. Efterfølgende forhold	344
a. Brugspligt	345
b. Degeneration	347
c. Vildledelse	350

Kapitel VII.	
Immaterielretlige kontraktsforhold	351
A. <i>Almene principper</i>	351
1. Overdragelsesprincippet. Anvendelsen af kontraktsrettens almindelige regler	351
2. Fuldstændige ctr. partielle overdragelser. Specialitetsprincippet	352
3. Overdragelse af fremtidige værker	354
4. Særlige pligter for erhverver og overdrager	354
5. Videreoverdragelse af rettighederne	355
6. Lovvalget ved internationale kontrakter	356
B. <i>Fuldstændige overdragelser</i>	358
1. Købelovgivningens anvendelse	358
2. Manglende lønsomhed og tekniske mangler	359
3. Retlige mangler	360
C. <i>Partielle overdragelser</i>	362
1. Forlagskontrakter	362
a. Risikofordelingen. Royaltysystemet. Normalformularen. UBVA	362
b. Forfatterens pligter	364
c. Forlagets pligter	366
2. Filmkontrakter	369
a. Rettighedernes samling	369
b. Præeksisterende værker og senere bidrag	371
c. Visningen	374
3. Licensaftaler	375
a. Simple og exclusive licenser. Internationale og nationale licenser	375
b. Konkurrenceretlige spørgsmål	378
c. Licensgivers pligter	380
d. Licenstagere pligter	381

Kapitel VIII.

Sanktionslæren

A. <i>Lovgrundlaget og de generelle problemer, bl.a. bevisførelsen</i>	385
B. <i>Forbud</i>	387
1. Fogedforbud	387
2. Justifikationssagen. Undladelsesdomme	389

C. <i>Straf</i>	390
D. <i>Erstatning</i>	391
1. Erstatning for lidt tab	392
2. Rimeligt vederlag for udnyttelsen	394
3. Rimeligheds'erstatning, når god tro	396
4. Godtgørelse for ikke-økonomisk skade	396
5. Oversigt over retspraxis	397
E. <i>Tilintetgørelse m.v.</i>	397

Stikordsregister	399
-------------------------	-----